

Kerken, huiseigenaars, bedrijven en overheden staan te springen om een mast op hun eigendom

Gsm-antennes zijn big business

Een Gentse rechter zorgde deze week voor commotie door de bouw van een gsm-mast in Drongen te verbieden. Reden: de impact op de gezondheid van de omwonenden is nog te onzeker. Maar de gsm-operatoren hoeven zich nog niet meteen zorgen te maken.

DOOR JEROEN VERELST

BRUSSEL • Er zijn kandidaten genoeg die maar wat graag een antenne op hun lap grond, hun dak of hun kerktoeren tolereren en daar geen heisa over maken. Aan een gsm-mast vallen flink wat duiten te verdienen.

Opschudding een tijdje geleden in de Van Luppenstraat in Antwerpen als de bewoners vernemen dat gsm-operator Proximus er een zendmast wil neerpoten. Doelwit is een appartementsgebouw in het midden van de straat. Nu zijn er een aantal dingen niet in de haak met die zendmast. Om te beginnen wordt hij geplaatst op een appartementsgebouw van nog geen veertien meter hoog. Vreemd, want dat soort zendinstallaties werkt pas echt efficiënt als ze zo hoog mogelijk reiken. Veertien meter is peanuts.

Bovendien is er in de Van Luppenstraat absoluut geen probleem met de ontvangst. Maximaal bereik, geeft de gsm aan. De website van het BIPT (Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie), die alle gsm-masten in het land in kaart brengt, toont dat er amper drie straten verder een mast staat op de kerktoeren. Zelfs al is die eigendom van een andere operator, dan nog is het perfect mogelijk om daar een of meerdere antennes voor het eigen netwerk bij te plaatsen. Een praktijk die de operatoren zelf overeenkwamen, om onder druk van de overheid de wildgroei aan gsm-masten tegen te gaan.

Twee jaar geleden had Proximus al eens een procedure opgestart om in de Van Luppenstraat een zendmast op te trekken. Die sneuvelde toen na protest van zowel buurtbewoners als het Antwerpse stadsbestuur. Maar in alle stilte startte Proximus een nieuwe aanvraagprocedure. Voor een wat kleinere zendmast deze keer, zodat het argument van visuele vervuiling niet meer zou opgaan. Die tweede procedure werd in alle stilte afgehaspeld in een één-twee-twee tussen de operator en de eigenaar van het gebouw. Zelfs voor de nieuwe huurders van het appartement op de bovenste verdieping was het een complete verrassing toen de Proximustechnici na een paar weken voor de deur stonden. "Of ze even op het dak mochten? Om een paar dingen in orde te brengen voor de gsm-mast."

Pas nadat de buurt een protestmanifestatie organiseerde en de stad zich er opnieuw mee ging moeien, besloot Proximus om het plaatsen van de zendmast opnieuw te begraven. Opluchting in de Van Luppenstraat, maar de achterdocht blijft. De bewoners vragen zich af waarom er koste wat het kost een mast moet komen midden in

bewoond gebied, op een plek waar de gsm-dekking helemaal geen problemen stelt.

De houding van de eigenaar van het bewuste appartementsgebouw wekt argwaan. In het contract uit 2007 is opgenomen dat Proximus hem elke maand 426 euro betaalt voor de zendmast. Makkelijk verdiend, zeker als je zelf niet eens in het gebouw woont. De eigenaar woont zelf in Oost-Vlaanderen. De buurtbewoners en huurders, die niet eens werden ingelicht over de zendinstallatie op het dak, trekken hun conclusies. "De zendmast zou hem elke maand de huurinkomsten van een extra appartement opleveren. Zonder ook maar een cent te investeren."

"Heel wat eigenaars kloppen zelf aan bij de operatoren om hen te melden dat ze gerust een gsm-mast willen tolereren op hun eigendom", zegt een bron bij Proximus. "Ze weten ook dat zo'n mast een

gewesten bevoegd zijn voor het opstellen en controleren van de maximale gsm-straling. Het BIPT mocht die taak als federale instelling niet meer voor zijn rekening nemen. Brussel en Wallonië pasten snelle en hevelden die bevoegdheid over naar een van hun eigen organen.

Maar in Vlaanderen is dat vooralsnog niet gebeurd. Er heerst dus een vacuüm. Komt daar nog bij dat er in Vlaanderen ook onduidelijkheid heerst over de stralingsnorm. Een resolutie verlaagt die van 20 volt per meter naar 3 volt per meter, en er gaan stemmen op om verder op te schuiven naar 0,6 volt per meter. Maar over de gezondheidsimpact van gsm-straling bestaat nog altijd geen wetenschappelijke eenduidigheid. Meteen ook het belangrijkste argument waarom de rechter optrad tegen de mast in Drongen.

Zolang er geen duidelijkheid is over de norm en over wie die nu moet controleren, blijven de operatoren op de rem staan. "We hebben nieuwe vergunningsaanvragen bij stedenbouw even uitgesteld", verduidelijkt woordvoester Frédérique Verbiest van Proximus. "Dat is voorlopig niet echt een probleem. We hebben genoeg dossiers in de lade liggen die al vergund zijn."

Moderne offerschaal

Veel moeite om geschikte locaties te vinden hebben de operatoren niet. Ofwel komen ze spontaan hun flatgebouw, stuk braakliggende grond of kerktoeren aanbieden, ofwel geeft de aardige huursom hen het duwtje in de rug. Hoeveel de operatoren jaarlijks neertellen voor hun duizenden zendinstallaties, blijft een goed bewaard geheim. Maar het mag duidelijk zijn dat gsm-masten big business zijn.

Dat heeft ook de kerk ontdekt. Kerken zijn gedroomde locaties voor de mobiele telefoonoperatoren, simpelweg omdat ze haast per definitie hoog reiken en meestal ook vrij centraal gelegen zijn. In tijden van afkalvend kerkbezoek en fors dalende inkomsten is de huur die de gsm-operatoren betalen om een of meerdere antennes te mogen plaatsen een bijzonder welkome financiële injectie. De kerk van Beverst, een deel van het Limburgse Bilzen, krijgt zowel van Mobistar als van Proximus "ongeveer vijfduizend euro" per jaar. De kerkfabrieken zijn in de regel terughoudend over de exacte bedragen, maar in de meeste gevallen krijgen ze tussen vijf en tienduizend euro per jaar huurgeld. De gsm-mast als offerschaal.

De gsm-masten worden meestal netjes verborgen, maar toch valt dit soort "onthelving" van de kerk niet altijd in goede aarde bij de gelovigen. Zo steigerden ze toen er gsm-masten werden aangekondigd op de kerk van het bedevaartsoord Hakendover, niet ver van Tienen. "Een wel heel erg symbolische locatie om de knieval van de kerk voor de centen te demonstreren", luidde het een paar jaar geleden bij de misnoegde processiegangers.

Maar niet alleen de kerk pikt een graantje

EEN BRON BIJ PROXIMUS: Veel eigenaars kloppen zelf aan bij de operatoren om te melden dat ze best een gsm-mast willen op hun eigendom

aardige zakcent kan opleveren. En zelf hebben ze er amper last van, al helemaal niet als ze tientallen kilometers verder wonen. Voor de operatoren is het ook gemakkelijk, ze hoeven geen moeilijke onderhandelingen meer te voeren. Als ze zelf geen vragende partij zijn, hebben ze ook al een aanzienlijk voordeel bij de onderhandelingen over de te betalen pachtprijs."

Tienduizenden gsm-antennes

België telt ruim zeventienduizend gsm-stations. Die herbergen telkens minstens een mast van één operator, vaak van meer operatoren. Op elke mast staan nog eens drie, zes of negen antennes. Het aantal gsm-antennes, geconcentreerd op meer dan zeventienduizend verschillende plekken, in ons land loopt dus in de tienduizenden. Het is moeilijk om de tel bij te houden, want ze rijzen als paddenstoelen uit de grond.

Normaal worden die antennes gecontroleerd door het BIPT. Maar sinds januari is er in Vlaanderen een probleem gerezen. Na een klacht over de verlaging van de stralingsnormen in Brussel oordeelde het Grondwettelijk Hof dat enkel en alleen de

■ Tegelijk met de explosieve groei van het aantal gsm-gebruikers in ons land nam ook het aantal zendmasten toe. België telt nu ruim zeventienduizend gsm-stations.

mee van de gsm-masten. Ook de overheid profiteert van het grote geld dat in de telecomwereld omgaat. De stad Antwerpen laat 43 masten toe op haar eigendommen. "Dat leverde ons vorig jaar 205.000 euro op", aldus het kabinet van financierschepen Luc Bungeners (Open Vld).

De NMBS heeft een speciale constructie met de gsm-operatoren. "We hebben een eigen netwerk van masten en antennes voor de communicatie tussen onze treinen

en de dispatching. Alle operatoren mogen gratis gebruikmaken van die masten, als wij gebruik mogen maken van hun zendmasten", legt woordvoester Leen Uyterhoeven uit. "In totaal hebben wij circa 450 masten op onze spoorterrains staan, zo'n 150 daarvan zijn gefinancierd door de gsm-operatoren. Als je weet dat één mast al snel 30.000 euro kost, begrijp je dat die constructie ons een enorm voordeel oplevert. Hier circuleren vele miljoenen."

Frank De Winne praatte vanuit de ruimte met Leuvense school

HEVERLEE • Belgisch astronaut Frank de Winne heeft vanuit het internationaal ruimtestation ISS via de amateurradio een technisch perfect contact gehad met een school in Heverlee.

In het kader van het internationale ARISS-amateurradioprogramma, waarin de Belg Gaston Bertels een boegbeeld is, vinden er geregeld contacten plaats tussen scholen of andere educatieve instellingen, en opvarenden van het ISS die aan amateurradio doen. Een en ander past in het educatieve luik van de missies naar en met het ruimtestation. De radio bevindt zich in de Russische Zvezdabesturingsmodule van het complex.

Momenteel zijn er onder de zes bemanningsleden van het ISS vier die aan amateurradio doen: de Canadees Robert

■ De Winne sprak ook met slachtoffers van de aardbeving in Italië.

Thirsk, de Japanner Koichi Wakata, de Amerikaan Michael Barratt en Frank De Winne (die roepnaam ONIDWN heeft).

Vrijdag was er vanaf 13.38 uur contact met leerlingen van het basisonderwijs in de Vrije Basisschool Ter Bank-Egenhoven, bij Leuven. Ze zagen op een

computerscherm het ISS aan komen vliegen en hadden vanaf het geplande tijdstip radiocontact met de tweede Belg in de ruimte. Bij het einde van het contact, tien minuten later, vertoefde de ruimtemecano van het ISS al boven Turkije. Een amateurradiowebsite meldde dat De Winne aan het einde iedereen dankte.

Dit eerste contact met een Belgische school sinds De Winne op 27 mei op Bajkonoer met de Sojoez TMA-15 in Kazachstan is vertrokken, werd gelegd via een zogenaamde 'telebridge', met name het station van Philippe Van Houte in Cipllet (Luik).

De Winne was zeer duidelijk te horen en kon alle 22 voorbereide vragen beantwoorden. Die gingen van klassiekers zoals het naar het toilet gaan en eten en het (onmogelijk gebleken) kleren wassen in het ISS, over de vraag of het moge-

lijk is zonnebloemen te kweken in de ruimte en of astronauten een bril of lenzen mogen dragen, tot de kwestie of het in de toekomst gemakkelijker zal zijn om naar de ruimte te reizen.

Woordvoerder Miguel Chevalier van Vlaams wetenschapsminister Patricia Ceysens opperde dat het niet alleen voor de kinderen in Leuven een plezante ervaring moet zijn geweest, maar wellicht ook voor De Winne zelf omdat hij dan vanuit zijn ruimtewoning weer eens Nederlands kon spreken.

Eerder op de dag, al de zeventiende van zijn missie, had De Winne contact met een school in de door de recente aardbeving geteisterde Abruzzes in Italië. Die scholieren krijgen nu les in tenten.

Toen Dirk Frimout voorjaar 1992 de eerste Belg in de ruimte werd, had ook hij radiocontact, toen met kinderen in het Euro Space Center in Redu. (BELGA)

Unesco benoemt Gent tot Creative City for Music

GENT • Gent is door de Unesco bedacht met de titel 'Creative City for Music'. Na Bologna, Sevilla en Glasgow is het de vierde stad die die eer te beurt valt. Gent wordt nu opgenomen in het Creative Cities Network van de VN-organisatie, een internationaal netwerk van tot nog toe zestien steden, dat opgedeeld is in zeven categorieën, waaronder ook film en literatuur. "Het is een kwaliteitslabel", zegt schepen van Cultuur Lieven Decaluwe. "Financieel levert het ons niets op, maar voor onze internationale uitstraling is de titel van onschatbare waarde."

De stad diende al in 2006 een dossier in, maar daar werd toen niet op gereageerd. Twee jaar later waagde de stad weer haar kans. Het dossier werd aangevuld met een lijst van peters en meters uit de muzieksector, van operaman Gerard Mortier tot de rockgroep Soulwax. Volgens Decaluwe heeft Gent de titel te danken aan "het brede muziekpalet" dat er aanwezig is. (ST)